

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 1010

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

583

I C C I O D I C E S A

584

Integra, ut in edit. col. 275. n. LXXII.

XLIII. fol. 132. p. 2. Incipit ad Cornelium de Conf. Redeunt cibus in Ecclesia. Cyprianus Cornelio fratri salutem. Initium: Et egisse nos et ugere frater karissime maximas gratias &c. Integra, ut in edit. col. 139. n. XLVII.

XLIV. fol. 133. Incipit ad Maximum Presb. et Urbem (Urbanum) et Sidonium et Macarium. Cyprianus maximo presbytero item urbano et sidonio et macario fratribus salutem. Initium: Letis litteris uestris fratres karissimi quas ad me &c. Integra, ut in edit. col. 145. n. LI.

XLV. fol. 134. Incipit Cyprianus ad Presbit. et Diacon. Cyprianus presbyteris et diaconibus fratribus (Carthagin.) salutem. Initium: Quales litteras ad Clerum Romae agentem &c. Integra, ut in edit. col. 103. n. XXXII.

XLVI. fol. eod. Incipit ad Romanos. Cyprianus presbyteris et diaconibus romae consistentibus fratribus salutem. Initium: Quoniam comperi fratres karissimi minus simpliciter &c. Integra, ut in edit. col. 57. n. XIV.

XLVII. fol. 135. Incipit ad Presb. et Diac. ut bis Conf. qui in carcere sunt constituti Humanitas omnis praebeatur. Cyprianus presbyteris et diaconibus (Carthagin.) fratribus salutem. Initium: Quamquam sciam uos fratres karissimi litteris meis &c. Integra, ut in edit. col. 113. n. XXXVII.

XLVIII. fol. 136. Incipit Cypriano Papae Presbyteri et Diaconi Romae consistentes. Cypriano pape presbyteri et diaconi romae consistentes salutem. Initium: Quam quam bene sibi conscius animus &c. Integra, ut in edit. col. 97. n. XXXI. Quomodo egregius hic Codex cum Editis non inutiliter conferri posset, specimen dedi N. I. in III. Testimoniorum Libris.

CIX
CXCIII. VI & 28

Codex membraneus lat. Sec. 346 XI. Folior. 166. f. luculente scriptus et colore viridi rubroque distinctus Opuscula continet sequentia: I. Incipit epistola Sandi Cypriani martyris. Initium: Duodecim abusua sunt seculi. hoc est. sapiens sine operibus. senex sine religione. adolescens sine obedientia. &c. Opusculum vagum sub Cypriani nomine non diu ab inducta typographia per Ant. Sorg Augustae Vindel. impressum etiam Augustino tributum est, ut diximus alibi. Finit hic: ne sine nobis christus incipiat esse in futuro.

II. fol. 10. p. 2. Sequitur absque inscriptione Liber aut Libellus S. Augustini, qui Cod. CCLXXXIII. titulum praefert: Dicta de Disciplina Christianorum, et incipit: Locutus est ad nos sermo dei &c. Adi, si lubet, Cod. illum, cui hoc Exemplum geminum est.

III. fol. 18. p. 2. Incipit Libellus De Quatuor uirtutibus. Pru-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 1010

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

585

P A T R I S T O C I .

586

*Prudentia. fortitudo. Temperantia.
Justitia. Qui pretitulatur formula
uite honeste. Editus a quodam mar-*

*tino episcopo ad mironem regem.
Martinus hic est, ut ipse sibi in
Epitaphio cecinit:*

*Pannoniis genitus transcendens aequora vasta
Galliciae in gremium diuinis nutibus actus,*

ubi ex Abbatे *Dumiensi* factus est *Braccarensis Archiepiscopus*, diemque a. 574. juxta alios vero 580. clausit; *Miro* vero *Theodomiri* filius Rex Suevorum in *Hispania* ab an. 569. aut 570. usque ad an. 582. Praefationem *Martini* ad hunc Principem, cuius prima, ut solet, verba, jam *Thiethemius* in *Script. Eccl. n. 221.* citat, primum se eruisse e *Cod. Rhemensi* putabat *Mabillonius*, eamque *Dacherius Spicil. edit. nov. T. III. p. 312.* publicavit; sed praeter quam, quod testetur *Baluzius*, eam una cum ipso Libello jam an. 1544. *Pidavis* ab *Elia Vineto* editam, objacet mihi *Basileensis* editio a. 1545. a *Gilb. Cognato Nozereno* e membrana *Guilhelmi Clereval.* in 8. min. curata, quae et ipsa *Praefationem ad Mironem* in fronte gestat; unde mirum, eam ab aliis editionibus, puta *Biblioth. PP. Lugd. T. X. p. 382.* abesse, atque id fortasse caussam praebuit, ut libellus olim et *Senecae* et *Ciceroni* adscriberetur. Incipit vero haec Praefatio: *Gloriosissimo ac tranquillissimo et insigni catholice fidei predito pietate mironi regi. martinus humilis episcopus salutem. Non ignoro clementissime rex flagrantissimam &c.* Textus illius emendatior est in *Cod. no-*

*stro et in edit. Dacherii, quam in edit. Cognati, ubi pro ministeriis et patranculis instituit, prave legitur ministris et patienter institui. In Opusculo ipso jam Cognati editio, jam ea, quae in *Bibl. PP. l. cit.* exhibetur, jam *Codex noster* peccat, ut adeo non nisi collatis omnibus tribus genuina lectio stabiliri queat. Addam speciminis loco ex ipso principio luculentam impressorum emendationem. Legunt illa *Singulae* (quatuor virtutes) tibi in officiis, quae sub sunt, annexae sunt ac bene moratum virum efficiunt. Corrige e Nostro: *Singulae igitur his officiis quae subter adnexa sunt, honestum ac bene moratum &c.* Ita et extrema *Libelli* mire corrupta sunt in editis, in *Cod. saniora.**

*IV. fol. 23. p. 2. Incipit sermo ambrosii aut perti presbiteri de cupiditate uiris secularibus ualde utilis. habens scripturarum testimonia octoginta et eo amplius. Lege quicunque ad edificationem. Initium: Sanctorum aecclesiam fratres Karissimi esse dei agrum quis dubitet &c. Autor natione *Gallos*, ab aliis *Antbertus*, quin *Ansbertus* dictus, in *Italianum* delatus in *S. Vincentii ad Vulturnum O. S. B. Monasterio Monachum induit, et Abbas obiit an. 778. Sermonis nostri, quem alii Librum**

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 1010

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

587

C O D I C E S A

588

adpellant, mentionem facit *Sigebertus Gemblac.* c. 91. Perditum credebat *Labbeus T. I. de Script. Eccl.* Sed praeter nostrum citatur in *Catal. Mss. Angl.* inter Codices Coll. S. Benedicti Cantabrig. p. 141. n. 1554. aliud Exemplum, cui, quod mirum, uti nostro *Martinus Braccar. de 4. Virtutib.* cohaeret. Reperitur fortassis etiam inter *Autperi Homilia*, quarum geminus Codex *Biblioth. Cassinens. a Montefalconio in Bibl. Biblioth. Mss. T. I. p. 222.* confignatur. Verum, quis anxie Codices Mss. conquerat, cum, si autores *Franciae literat.* T. IV. p. 152. n. 1. audias, impressus extet *Sermo noster in Alcuini Homiliario, Dom. Sexagesimae legendus.* Frustra quidem *Homiliarii* hujus editiones *Colon.* 1576. et *Lugd.* 1520. f. excussi, sed reperi saltem in *Martenii et Durandi Collect. ampl. Vett. Script. T. IX. col. 219.* atque sinceriores quidem, quam sit in Cod. nostro. Est tamen, ubi peccat; Ita noster in calce rectius: *Quique (quippe) et si — totum, ut potui, laborem non exhibui, tamen — a mercede vacuus non ero.* Prius non in edito deest.

V. fol. 36. p. 2. *Incipit prologus in libro Soliloquiorum Sancti Augustini.* Prologus iste C. 4. est e L. I. *Retractat.* cui praemittitur: *Quedam huius operis in libro retractationum correcta sunt, que ita se habent.* Inter hec scripsi &c. Sequitur uterque Liber, non sine lectionis varietate. Ita sub initium L. I. quod *Mauriani T. I.*

Opp. Augustini col. 355. habent: *paucis conclusiunculis breviter collige.* Noster: *paucis conclude uinculis, breuiter collige &c.* Aliud *Soliloquiorum Exemplum* habetur Cod. CCXXI.

VI. fol. 62. *De uita et uirtutibus Sancti Amandi.* cuius festa est VII. Kal. Nouemb. Excerptum est e Vita S. Amandi Ep. Traiectensis, qui obiit an. 684. scripta ab ejus discipulo Baudemundo, qui ex Monacho Ethonensi factus est Abbas Blandinensis. Integra legitur in *Ag. SS. Bolland.* T. I. Febr. ad diem VI. p. 848. In Cod. vero incipit: *Amandus igitur sanctissimus uir ex aquitanie est partibus ortus &c.*

VII. fol. 63. p. 2. *Incipit Pasio Sancte Columbe.* Initium: *In diebus illis. Adveniens aurelianum imperator de partibus orientis.* cum paganus esset et idola coleret. ingressus est ciuitatem senonas die octauo Kl. ianuarias &c. Citatur *Columba*, fidem suam intrepide profitetur, clauditur in Amphitheatro, ope ursae stuprum a se avertit, juvne, qui illud offerebat, meliora docto, liberatur ab incendio et demum capite plectitur. Ista totidem verbis, ut in Cod. leguntur in *Vitis SS. Bonini Mombritionis edit. s. l. et a. sed Mediolani f. T. I. fol. 209.* et contractius in *Petri de Natalib. Catal. SS.* ad diem XXXI. Decembris, quo memoria illius maxime in *Gallia* habetur. Martyrium fecisse creditur an. 259. quo *Aurelianus Galliae praeerat*, aut potius an. 273. quo jam Imperator

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 1010

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

589

P A T R I S T I C I .

590

tor primum eo iter suscepit. Quae de Virgine nostra certiora sunt, habes apud *Bailletum* in *Vit. SS.* ad diem *citat.* Ceterum utraque haec Narratio sic dictis in officio canonico *Lectionibus* olim deseruisse videtur.

VIII. fol. 65. *Incipiunt dicta. Johannis crisostomi. De Naturis Bestiarum.* Initium: *Igitur iacob benedicens filium suum iudam dicebat. Catulus leonis iuda &c.* Injuriarum fecit magno Praefuli, quisquis futilibus hisce garris ejus nomen adscripsit. Habes hic Leonis, Pantherae, Monocerotis, Ydri, Cocodrilli, Onocentauri, Hienae, Onagri, Elephantis, Autulae, Serrae piscis, Viperae, Lacertae, Cervi, Dorcadis, Vulpis, Castoris, Formicae, Eri- cii, Aquilae, Pelicani, Nycticoracis, Fulicae, Perdicis, Struthionis, Charadrii et Phoenicis proprietates maximam partem fabulosas Christo ejusque Ecclesiae applicatas, et ne quid ad operis commendationem desideres, horum Animalium figuræ coloribus infeliciter adlitas. Ad singula citatur *Phisiologus* libellus ineptus *Theobaldo aut Tebaldo* cuidam Episcopo tributus, et olim non raro typis expressus. Si quid e voce *Cocodrillus* conjectare liceret, Italam proderet Libellus originem. Finit ille: *Sic erit et Scriba in Regno Celorum qui profert de Thesauro suo Nova et Vetera.*

IX. fol. 74. *Epistola Hieronimi Presbiteri Ad Paulam et eustochium De assumptione Sancte Marie.* Incipit: *Cogitis me o Paula et*

eustochium immo karitas christi me compellit &c. Subpositum hoc Hieronymo Opusculum, quod ob mentionem Solennitatis *Affumptionis B. V. M.* in Ecclesia celebrari solitae Seculo VIII. anterius esse nequit, uno contextu legitur T. XI. Opp. edit. *Vallars. col. 92.* at in nostro Cod. ad ea verba: *felix et suavis refectio animarum* interrumptur, succedente nova Rubrica: *De Assumptione S. Marie.* Ut adeo, quae sequuntur: *Hodie gloria semper virgo maria celos ascendit. rogo gaudete &c.* faciem quandam *Homiliae* praefarrant. Clausula: *et uos appareatis in gloria sempiterna. Amen.* De Autore incerto vide, si lubet, *Admonitionem* praeviam T. et col. cit. ubi mentionem certe meruerat *Lambecius* noster totum hoc negotium solide et erudite tractans *Comment. L. VIII. a p. 148.* edit. *Kollar. a col. 316.*

X. fol. 90. *Alphabetum Hebraicum, Graecum, Latinum, Aethici Cosmographi, Marcomannorum* et aliquid de *Monogrammatibus.* *Rabano Mauro* haec tribuuntur et extant edit. *Colon. Opp. T. VI. p. 333.* inscripta de *Inventione Linguarum*, sed ibi plenius. Cuivis *Alphabeto* brevis praefixa est Notitia, quae ad *Hebraicum* incipit: *Primo omnium littere linguae a moysè inuente sunt &c.* Et Codex noster et Impresa levioribus mendis scatent, quae mutua opera facile tolluntur. Sed, ubi de *Monogrammate* in Impresis legitur: *vbi pictura cum museo in pariete imaginis aut in velis vel alicu-*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 1010

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

591

C O D I C E S

592

alicubi aliter facta fuerit, et in Codice: ubi pictura cum muscii in parietate in imaginibus aut in vellis &c. restituendum putem: pictura cum musivo, in pariete, in imaginibus aut in velis. De Aethico vide, quae erudite notat Job. Aug. Ernestius ad L. II. c. 8. Biblioth. lat. Fabricii, edit. Lips. 1773. T. II. p. 81. Sequitur in Codice Catalogus Ovomatorum alphabeticus Sonorum, quos edunt diversa Animalia. Ita: Apes ambizant vel bambizant. Aquile clangunt. Anseres crincidunt vel trinnunt. Aues minuriunt vel uernicant. Accipitres pipant vel pipulant &c. Multa nullo Veterum autore.

XI. fol. 92. *Incipit domini ambrosii de paradiso. Initium: Et Plantauit Deus paradisum in eden — De paradiſo adoriendus sermo non mediocrem estum nobis uidetur incutere &c. Finis: metemus ea que sunt spiritualia. Extat Liber hic T. I. Opp. edit. Maur. Paris. 1686. col. 145. in Capita divisus, quocum tamen Exemplum praesens conferri mereretur; vel prima enim pag. legit uix aliquis pro vir aliquis, quod viderit pro quod audierat, extolli pro extollere se, studendum est pro timendum est, sollicite indicare, pro sollicitius indagare, Non uilem igitur pro Non igitur hylen &c.*

XII. fol. 117. p. 2. *Disputacio de seruanda anime puritate. Initium: De Moralibus cottidianum sermonem babuimus cum uel patriarcharum gesta uel proverbiorum legerentur precepta &c. Fragmen*

est Liber Ambrosiani de Mysteriis T. II. Opp. edit. cit. col. 325. in illis c. 3. verbis: Quid enim aliud in hoc cottidie fac — — obtice-scens. Nota peculiarem Inscriptiōnem, quae Maurianis nullibi occurrisse videtur. Egregie tamē illi in Praef. T. II. observarunt, ex ingressu suprac. conjici posse Ambrosium etiam in Proverbia commentatum fuisse.

XIII. fol. 119. *De Salemone. Incipit: Solet queri de salemone an sit perditus. Quem reprobatum esse a deo testatur beatus augustinus &c. Praeter hunc adducitur Gregorius, Hieronymus et Ambrosius, in cuius testimonio abrum-pitur tractatio.*

XIV. fol. 120. *In nomine Sancte trinitatis. Incipit tractatus Sancti ambrosii de penitentia. liber primus. Initium: Si virtutum finis est ille maximus qui plurimorum expectat profectum &c. Mutilum Opus a L. I. c. 6. hisce verbis: sed etiam misericordia copulaverit. Extat integrum edit. cit. T. II. col. 389.*

XV. fol. 125. *Incipit beatissimi ambrosii episcopi de misteriis. Ut supra n. 12. Verum hic Liber integer, et, ut videtur, ex eodem sumtus Exemplo, quo superius Fragmen*

XVI. fol. 133. *absque primae manus inscriptione, sed notatus in margine Sermo de Penitentia, idem Ambrosii Tractatus de Poenitentia Libris II. constans, cuius Fragmentum mox n. 14. indicatum est. Videtur et hic ex eodem Exemplo descriptus, e quo*

Fragmen-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 1010

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

593

P A T R I S T I C I

594

Fragmentum. Ad Libri II. initium nihil aliud, nisi rursus in margine: *Sermo de penitentia.* Nulla divisio in Capita. Extrema: mundi istius nexu debemus absolvere.

XVII. fol. 163. absque titulo a prima manu, sed in margine notatus: *Sermo de sacramentis*, est Ambrosii I. de sex Libris, qui de *Sacramentis* inscribuntur. Initium: *De Sacramentis que accepisti sermonem adorior &c.* Legitur edit. cit. T. II. col. 349. cum V. Subsequis, qui absunt a Codice.

XVIII. fol. 165. p. 2. Sermo ἀνεπιγραφος, in quo *Decem Dei Praecepta* cum *Decem Aegypti Plagis* conferuntur. Editores Mauriani hujus argumenti Sermonem, seu *Fragmentum Sermonis inter Eugipii excerpta et in Mss. Regio et Victorino repertum* in Clasfe I. n. 8. T. V. col. 41. publicarunt. Ut edicam libere, Exordium, quod ibi legitur, nullatenus cum reliquo orationis corposo cohaerere mihi videtur. Idem edicent, qui paullo adtentius illud pensitaverint, eoque promptius, ubi cum illo contenderint, quod nostro e Cod. hic adscribo. Non est sine causa, Fratres dilectissimi! quod preceptorum legis dei numerus cum numero plagarum, quibus Aegyptus percutitur, exaequari videtur. Nam sicut decem praecepta sunt, quibus ad cultum dei populus admonetur, ita decem plague leguntur, quibus superbia Aegyptiorum affligitur. Consideremus ergo cur et ibi decem praecepta, et hic decem plague

Denis Codd. mss. theolog. Bibl. Palat.

memorentur. Ideo sine dubio, quia in illis erant vulnera, in ipsis medicamenta. Et opus erat, ut periculis plagarum decem vulneribus decem praceptorum medicamenta subvenirent. Atque deinceps Codex cum Editis: *Primum est preceptum in lege de uno deo.* Non erunt inquit tibi dii alieni preter me. *Prima plaga egyptiorum aqua conuersa in sanguinem.* Compara primum preceptum prime plage &c. In sequentibus multa omittit Codex, quae habentur in Editis, dum tandem in *Praecepto decimo* his verbis deficiat: *Nemo enim operatur, nisi fides praecesserit* — — foliis subsequis deperditis. Ut facile dem, Corpus ipsum Sermonis a quodam in compendium redactum fuisse, ita aegre deducar a sententia, genuinum ei Exordium ex hoc Cod. restitui posse.

Fuit is olim *Monastery Sancti floriani Patauien.* Dyoc. id est Canoncor. Reg. in super. Austria, ut non uno loco testatur.

CXCIV.

Codex membraneus lat. Sec. 44 XV. Folior. 346. perquam eleganter scriptus, et nitidissime pictus et deauratus Florentiae pro Mathia Corvino R. Hungariae, cuius Insignia et Symbola in Frontis marginibus supersunt, licet Scutum ejus primarium inferne deletum et aliud superinductum fit Johannis Marchionis Bergensis, Comitisque de Walbain a Maximiliano I. in splendidissimum Equi-

Pp

tum